

ARM

Vhodno / izhodne naprave

Prekinitve

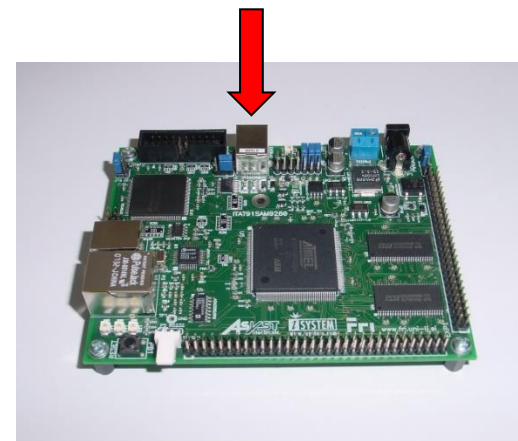
Delo na FRI-SMS razvojnem sistemu

Priključitev :

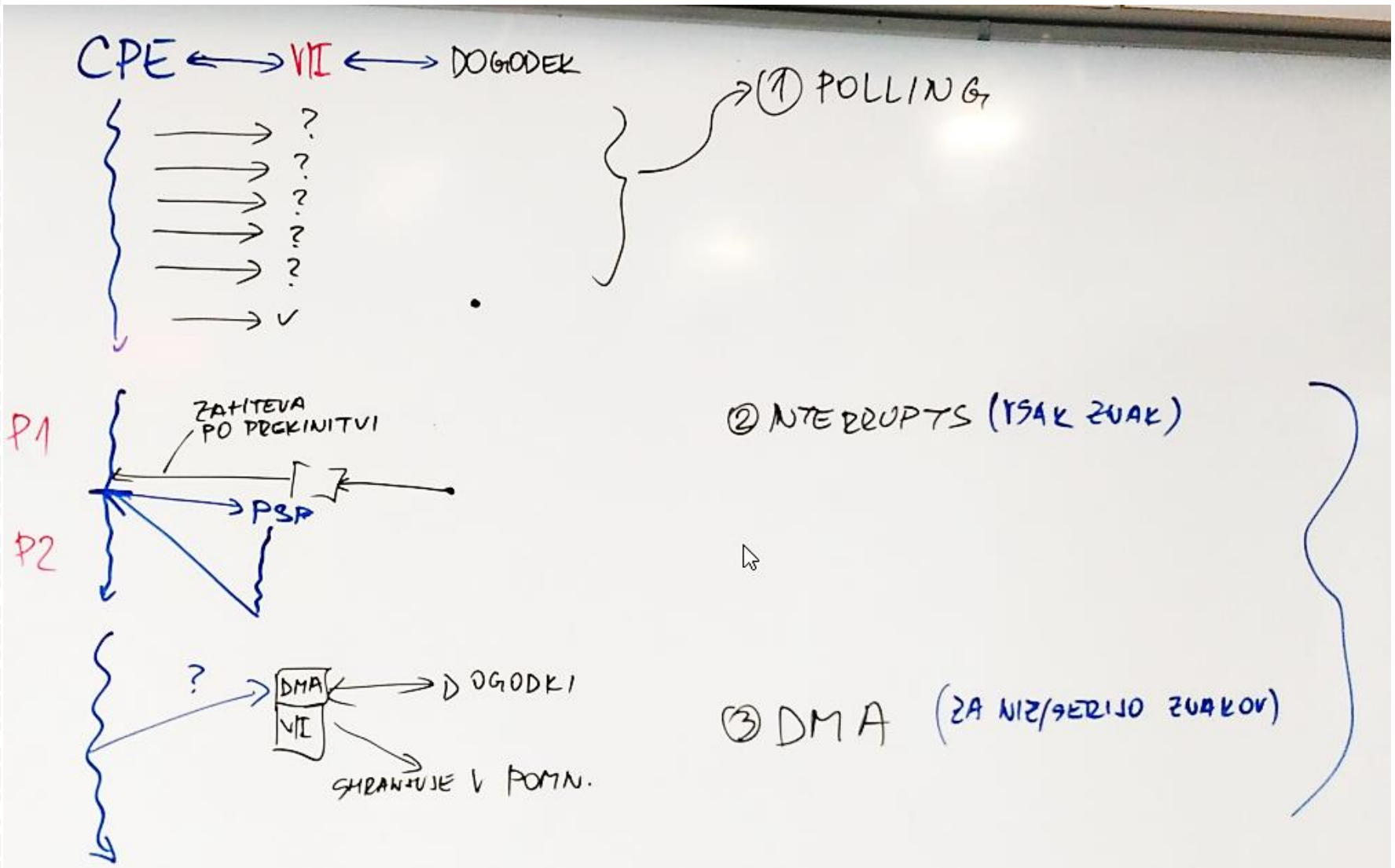
- **USB** prikllop na **daljši stranici**, sveti **zelena LED** dioda

Poseben projekt za FRI-SMS (e-učilnica) :

- **dodatne nastavitve** (informativno) :
 - frekvenca urinega signala (višja poveča porabo!)
 - vklop predpomnilnikov
 - inicializacija sklada oz. SP – kazalca na sklad
- **dodajanje vsebine (start.s):**
 - podatki/operandi:
 - dodamo v `/*constants*/` ,končamo z `.align`
 - program :
 - dodamo v `/* enter your code here */`
 - na koncu programa je mrtva zanka
 - podprograme dodamo za mrtvo zanko

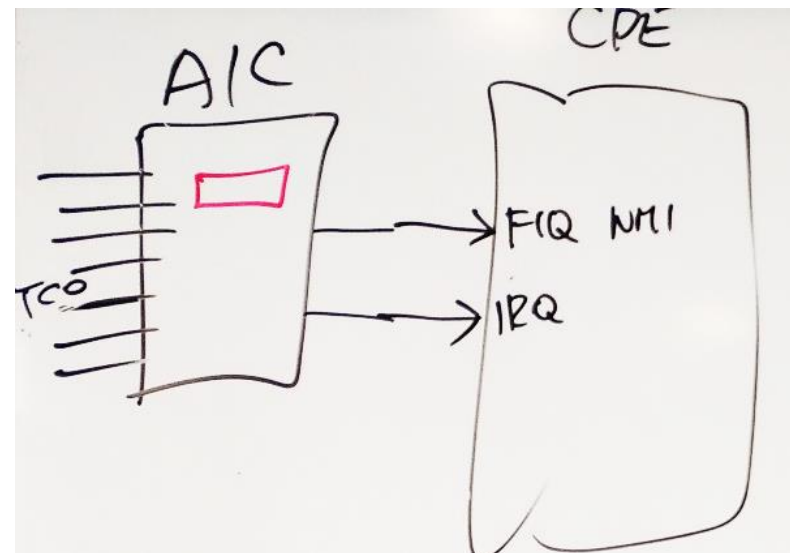
Prekinitve – Zakaj ?

Prekinitve

Prekinitev:

- dogodek, ki povzroči, da procesor **prekine izvajanje** trenutno izvajajočega se programa
- vsaka prekinitvev ima običajno svoj **prekinitveno-servisni program (PSP)**
- procesor ARM ima **vektorske** prekinitve: vsaki prekinitvi pripada svoj vektor
- prekinitveni vektor pri ARM: **naslov pomnilniške besede** s prvim ukazom PSP
- ob prekinitvi procesor **spremeni način delovanja**

Prekinitve in izjeme pri ARM:

- FIQ – Fast Interrupt Request - zunanja prekinitvev, nastopi ob aktiviranju FIQ# priključka
- **IRQ – Interrupt Request - zunanja prekinitvev, nastopi ob aktiviranju IRQ# priključka**
- SWI – programska prekinitvev
- Reset
- *Prefetch abort – izjema, ki nastopi ob neuspešnem branju ukaza (npr. zgrešitev v predpomnilniku, napaka strani ipd.)*
- *Data abort – izjema, ki nastopi ob neuspešnem dostopu do operanda (npr. zgrešitev v predpomnilniku, napaka strani ipd.)*
- *Undefined instruction – izjema, ki nastopi ob branju nedefiniranega ukaza (sproži tudi ko izvajamo privilegirane ukaze v uporabniškem načinu)*
- Reserved

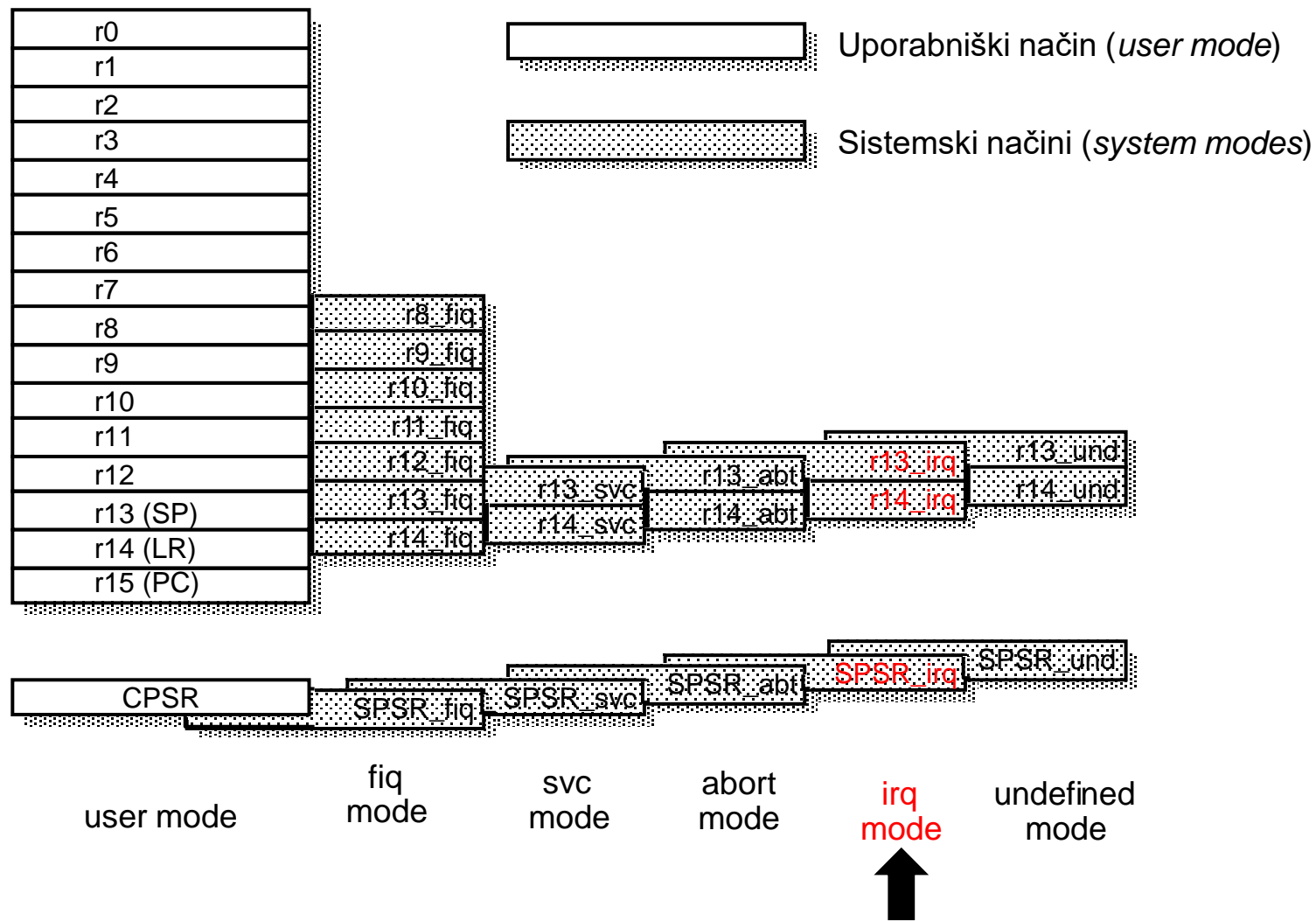
Prekinitve in izjeme

Prekinitiv / Izjema	Način delovanja	Vektor
Reset	svc	0x00000000
Undefined Inst.	und	0x00000004
SWI	svc	0x00000008
Prefetch Abort	abt	0x0000000C
Data Abort	abt	0x00000010
Reserved		0x00000014
IRQ	irq	0x00000018
FIQ	fiq	0x0000001C

Processor Mode	Description
User (<i>usr</i>)	Normal program execution mode
FIQ (<i>fiq</i>)	Fast data processing mode
IRQ (<i>irq</i>)	For general purpose interrupts
Supervisor (<i>svc</i>)	A protected mode for the operating system
Abort (<i>abt</i>)	When data or instruction fetch is aborted
Undefined (<i>und</i>)	For undefined instructions
System (<i>sys</i>)	Privileged mode for OS Tasks

WinIdea: vektorji so določeni v intvec.s :

Prekinitve in izjeme – načini delovanja CPE

Prekinitve

Ob prekinitvi se zgodi naslednje:

- **CPSR se prepíše v SPSR** zahtevanega načina delovanja
- **PC se shrani v LR** zahtevanega načina delovanja
- v CPSR se zapiše zahtevani **način delovanja**
- v PC se prepíše **prekinitveni vektor**

Ob prekinitvi procesor spremeni način delovanja!

Zato ob resetu ne pozabimo nastaviti skladovnega kazalca za IRQ način delovanja (za IRQ prekinitve) !

Pri prepisu prekinitvenega vektorja v PC se:

- prevzame **ukaz iz vektorske tabele** in
- s tem se začne **izvajanje določenega PSP** v zahtevanem načinu delovanja.

Prekinitve in izjeme – vektorska tabela

Vsak prekinitveni vektor vsebuje lahko le en ukaz. To je ukaz s katerim skočimo na PSP za pripadajočo prekinitvev oz. izjemo. Ta ukaz je lahko:

- **B naslov** – s tem ukazom skačemo relativno glede na PC. PSP se mora začeti blizu vektorske tabele.
- **ldr pc, [pc, #odmik]** – s tem ukazom v PC naložimo naslov PSP iz pomnilnika. Naslov je tokrat 32-biten in lahko skočimo na poljuben naslov v pomnilniku, vendar se PSP začne izvajati pozneje zaradi dodatnega dostopa do pomnilnika.
- **ldr pc, [pc, #-0x0F20]** – tak ukaz običajno uporabimo pri rabi prekinitvenega krmilnika. V nadaljevanju bomo spoznali zakaj.

Prekinitve – vektorska tabela

Vsak prekinitveni vektor vsebuje lahko le en ukaz, s katerim skočimo na PSP za pripadajočo prekinitvev. Ta ukaz je pri uporabi AIC krmilnika običajno:

- `ldr pc, [pc, #-0x0F20]`
 - tak ukaz običajno rabimo pri uporabi prekinitvenega krmilnika.

• AIC je pomnilniško preslikan na naslov 0xFFFFF000

• register `AIC_IVR` je na odmiku 0x100, oz. na naslovu `0xFFFFF100`

• ob IRQ prekinitvi se v PC zapiše 0x00000018. Na tem naslovu (v vektorski tabeli) moramo zapisati ukaz, s katerim v PC prepisemo `AIC_IVR` :

```
0x00000018:    ldr pc, [pc, #-0x0F20]
```

saj je $0x00000018 + 8 - 0x0F20 = 0xFFFFF100$.

• tako z enim samim ukazom prenesemo vsebin iz `AIC_IVR` v PC in s tem skočimo na začetek PSP in s tem zmanjšamo latenco pri odzivu na prekinitve!

Kako AIC ve, ali se je CPE odzvala na kakšno prekinitvev in jo servisira?

CPE mora ob odzivu na prekinitvev **prebrati** prekinitveni vektor oz. naslov PSP **iz registra `AIC_IVR`** – branje iz tega registra je za AIC **znak**, da **je CPE začela s servisiranjem prekinitve**.

Prekinitve in izjeme

Prekinitiv / Izjema	Prioriteta 1 .. <i>najvišja</i> 6 .. <i>najnižja</i>	Postavi I bit v CPSR	Postavi F bit v CPSR
Reset	1	da	da
Undefined Inst.	6	da	ne
SWI	6	da	ne
Prefetch Abort	5	da	ne
Data Abort	2	da	ne
IRQ	4	da	ne
FIQ	3	da	da

The **Interrupt flags** are as follows:

- I: when set, disables IRQ interrupts
- F: when set, disables FIQ interrupts

Prekinitve in izjeme – Link Register

Pri odzivu CPE na prekinitveno zahtevo CPE:

- najprej **dokonča izvajanje** trenutno izvajajočega se ukaza in
- nato **PC prepíše v LR**.

Tako v LR hranimo “**povratni**” **naslov**. Vendar se zaradi cevovodnega izvajanja v LR praviloma ne zapiše naslov ukaza pri katerem je bil program prekinjen (v tabeli je to pc), ampak:

Prekinitiv / Izjema	Naslov, ki se zapiše v LR	Dejanski povratni naslov
Reset	--	--
Undefined Inst.	pc+4	lr
SWI	pc+4	lr
Prefetch Abort	pc+8	lr-4
Data Abort	pc+12	lr-8
IRQ	pc+8	lr-4
FIQ	pc+8	lr-4

Prekinitev IRQ

Pri odzivu na IRQ prekinitev se v CPE zgodi naslednje:

- CPSR se prepíše v **SPSR_irq**
- PC+8 se shrani v LR_irq:
 - v PC je naslov zadnjega izvedenega ukaza v prekinjenem programu (pravi povratni naslov je torej PC+4 oz. **LR_irq - 4**)
- v CPSR se zapiše **irq način delovanja**
- v PC se naloži **naslov 0x00000018**. Na tem naslovu je **skočni ukaz na PSP**.

Zasnova PSP - Prekinitveno-servisnega programa:

IRQ_hand:

```
sub r14,r14,#4      /* popraviti moramo povratni naslov */
stmfd r13!, {r14} /* na sklad shrani povratni naslov.
                  Po potrebi še druge registre! */

...                /* servisiraj zahtevo ... */

ldmfd r13!, {pc}^ /* vrni se na prekinjeni program,
                  pred tem obnovi CPSR iz SPSR_irq*/
```

Znak ^ povzroči obnovev CPSR iz SPSR_irq.
Uporabi se lahko samo v privilegiranem načinu!

Prekinitev IRQ

Takoj po resetu ne smemo pozabiti nastaviti skladovnega kazalca za irq način delovanja:


```
_start:
/* izberi irq način */
  mrs r0, cpsr
  bic r0, r0, #0x1F /* pobriši zastavice načina delovanja */
  orr r0, r0, #0x12 /* nastavi irq način */
  msr cpsr, r0

/* nastavi irq kazalec na sklad */
  ldr sp, _Lirqstack_end

/* izberi uporabniški način način */
  mrs r0, cpsr
  bic r0, r0, #0x1F /* pobriši zastavice načina delovanja */
  orr r0, r0, #0x10 /* nastavi uporabniški način */
  msr cpsr, r0

/* nastavi uporabniški kazalec na sklad */
  ldr sp, _Lstack_end

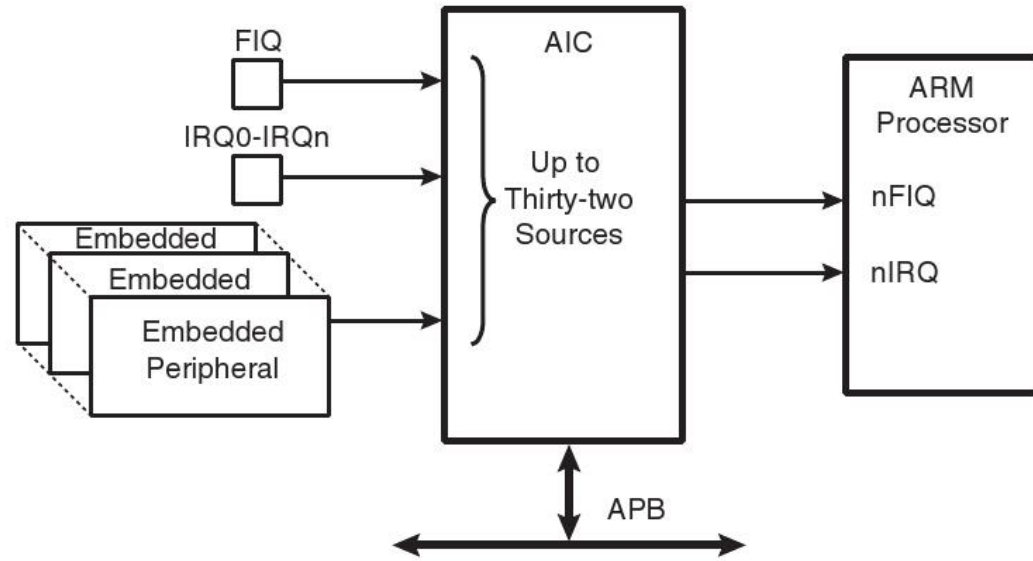
/* glavni program */
```


In na koncu še rezervirati ustrezeni prostor za oba sklada :

```
/* constants */
  .align
  _Lstack_end:
  .long __STACK_END__ - 2*13*4 @ space for 26 registers on IRQ stack
  _Lirqstack_end:
  .long __STACK_END__
```

Prekinitveni krmilnik (Advanced Interrupt Controller)

Osnovne lastnosti AIC:

- Omogoča priključitev **32 prekinitvenih izvorov** na procesor ARM
- Prekinitvene izvore priključi na **prekinitvena vhoda FIQ# in IRQ#** na procesorju ARM
- AIC sprejema prekinitvene **zahteve iz teh 32 virov** ter ustrezno **aktivira signala FIQ# ali IRQ#**
- AIC omogoča **prioritetno razvrščanje** prekinitvenih izvorov
- vsakemu izvoru lahko programsko določimo **enega izmed 8 prioriternih nivojev**
- vsi prekinitveni vhodi so lahko **proženi na nivo ali fronto** – to določimo programsko
- na prekinitvene vhode je lahko povezana **poljubna vgrajena V/I** ali **neka zunanja naprava**

Prekinitveni krmilnik – prekinitveni vhodi

Priključitev prekinitvenih izvorov/vhodov:

- Prekinitveni izvori: IS0 – IS31 (Interrupt Sources)
- **IS0** – vedno priključen na FIQ vhod vezja AIC
- **IS1** – to je t.i. sistemska prekinitev – na ta izvor so preko OR vrat priključene naslednje sistemske naprave:

System Timer	(sistemski časovnik)
RTC	(ura realnega časa)
Power Management Controller	(krmilnik za upravljanje porabe)
Memory Controller	(pomnilniški krmilnik)
Debug Unit	(enota za razhroščevanje)
- **IS2-IS31** – na te izvore so priključene vgrajene V/I naprave; mesto priključka je določeno z ID vgrajene naprave (npr. **TC0 z ID 17** je priključen na **IS17**)

Privzeta nastavitvev je, da vsi prekinitveni izvori, razen IS0, povzročijo IRQ prekinitvev v CPE. Izvor IS0 povzroči FIQ prekinitvev. Programsko sicer lahko določimo FIQ prekinitvev tudi za izvore IS1-IS31.

Prekinitveni krmilnik – funkcionalni opis

AIC_SMR[0..31] : Source Mode Register – vsak IS ima pripadajoči AIC_SMR

PRIOR (biti 0-2) : določimo **prioriteto** prekinitvenega izvora

0 – najnižja, 7 - najvišja

SRCTYPE (bita 5-6) : določimo **občutljivost** IS

00 – prekinitve se proži ob visokem stanju na IS

01 – prekinitve se proži ob pozitivni fronti na IS

AIC_SVR[0..31] : Interrupt Source Vector Register

v te registre za vsak IS vpišemo **prekinitveni vektor** oz. naslov PSP, ki ga sami določimo

AIC_IECR : Interrupt Enable Comand Register

vpis 1 v bit **omogoča** prekinitve za ISi

AIC_EOICR : End of Interrupt Comand Register

vpis v register pomeni **konec** obravnave prekinitve

AIC_IVR : Interrupt Vector Register

v tem registru lahko preberemo prekinitveni vektor za tisti IS, ki je sprožil trenutno prekinitve. V tem registru dobi CPE dejanski prekinitveni vektor ali naslov PSP za IS, ki je prekinitve prožil.

Prekinitveni krmilnik – delovanje

Predpostavimo:

- so registri ustrezno nastavljeni (prekinitev omogočena, določena prioriteta)
- PSP za ta izvor se nahaja na naslovu, ki je vpisan v AIC_SVR17

Ob zahtevi za prekinitev iz izvora IS17 se zgodi naslednje:

1. Prekinitveni krmilnik mora najprej ugotoviti **ali se že servisira** kakšna prekinitev.

- Kako AIC ve, ali se je CPE odzvala na kakšno prekinitev in jo servisira?
 - CPE mora ob odzivu na prekinitev **prebrati prekinitveni vektor oz. naslov PSP iz registra AIC_IVR** – branje iz tega registra je za AIC **znak**, da je CPE **začela s servisiranjem prekinitve**.
- Če CPE **že servisira** neko prekinitev:
 - in je prioriteta servisirane prekinitve **nižja** od IS17:
 - potem AIC aktivira prekinitveni vhod na CPE – s tem proži novo prekinitev in CPE prekine servisiranje trenutne (ob predpostavki, da v CPE prekinitve niso maskirane)
 - in je prioriteta servisirane prekinitve **višja** od prioritete IS17:
 - potem mora AIC počakati da CPE zaključi s servisiranjem prekinitve preden ponovno aktivira prekinitvena vhoda na CPE!
- Kako AIC ve, ali je **CPE zaključila** s servisiranjem neke prekinitve?
 - CPE mora ob zaključku servisiranja prekinitve **zapisati poljubno vrednost v register AIC_EOICR** !
 - Gre za t.i. **slepo pisanje**. Pisalni dostop do AIC_EOICR pove AIC, da je CPE zaključila s servisiranjem, in jo lahko spet prekine.

Prekinitveni krmilnik – vektorske prekinitve

AIC omogoča vektorske prekinitve. Ob vsaki prekinitvi tako CPE lahko ugotovi, kateri izvor je prožil prekinitvev. To deluje na naslednji način:

- Za vsak prekinitveni izvor moramo v pripadajoči register AIC_SVR zapisati ustrezen **vektor ali naslov PSP**.
- Ko prekinitveni izvor i zahteva prekinitvev, prepíše AIC vsebino iz registra AIC_SVRi v register AIC_IVR, tj:

```
AIC_IVR <- AIC_SVRi
```
- CPE bo prejela prekinitveni signal preko vhodov IRQ# ali FIQ#. 'Odzvala' se bo torej na znanih vektorjih **0x00000018** ali 0x0000001C.
- CPE mora najprej **prebrati vsebino AIC_IVR v PC**, da bo lahko pričela z izvajanjem ustreznega PSP.

Prekinitveni krmilnik – vektorske prekinitve

Kako preberemo AIC_IVR v PC?

- AIC je pomnilniško preslikan na naslov 0xFFFFF000
- register AIC_IVR je na odmiku 0x100, oz. na naslovu 0xFFFFF100
- ob IRQ prekinitvi se v PC zapiše 0x00000018. Na tem naslovu (v vektorski tabeli) moramo zapisati ukaz, s katerim v PC prepisemo AIC_IVR :

```
0x00000018:    ldr pc, [pc, #-0xF20]
```

saj je $0x00000018 + 8 - 0xF20 = 0xFFFFF100$.

- tako **z enim samim ukazom skočimo na PSP** in s tem zmanjšamo latenco pri odzivu na prekinitve!

Prekinitveni krmilnik – nastavitve

- 1) nastavimo prioriteto 4,
- 2) določimo prekinitveni vektor,
- 3) omogočimo prekinitve za IS17.

```
.equ AIC_BASE,    0xFFFFF000    /* Začetni (bazni) naslov AIC */  
.equ AIC_SMR17,  0x044         /* odmiki posameznih registrov v AIC */  
.equ AIC_SVR17,  0x0C4  
.equ AIC_IECR,   0x120  
.equ AIC_EOICR,  0x130
```

AIC_IS17_Init:

```
    stmfd r13!, {r0-r2, lr}  
    ldr r0, =AIC_BASE  
    ldr r2, #4  
    str r2, [r0, #AIC_SMR17] /* prioriteta=4 */  
    ldr r2, =IRQ17_Hand  
    str r2, [r0, #AIC_SVR17] /* naslov PSP za IS17 */  
    ldr r1, #1 << 17  
    str r1, [r0, #AIC_IECR] /* omogočimo prekinitve za IS17*/  
    str r0, [r0, #AIC_EOICR] /* slepo pisanje v EOICR */  
    ldmfd r13!, {r0-r2, pc}
```

Prekinitveni krmilnik – prekitveni vektorji

Vektorska tabela:

```
B      _start          /* RESET INTERRUPT */
B      _undef          /* UNDEFINED INSTRUCTION INTERRUPT */
B      _swi            /* SOFTWARE INTERRUPT */
B      _abort_pref    /* ABORT (PREFETCH) INTERRUPT */
B      _abort_data    /* ABORT (DATA) INTERRUPT */
B      _reserved      /* RESERVED */
ldr pc, [pc, #-0x0F20] /* IRQ INTERRUPT */
ldr pc, [pc, #-0x0F20] /* FIQ INTERRUPT */
```

•Kako AIC ve, ali se je CPE odzvala na kakšno prekinitvev in jo servisira?
CPE mora ob odzivu na prekinitvev prebrati prekinitveni vektor oz. naslov
PSP iz registra AIC_IVR – branje iz tega registra je za AIC znak, da je
CPE začela s servisiranjem prekinitvev.

Prekinitveni krmilnik – zgled

PSP za IS17:

IRQ17_Hand :

```
sub r14,r14,#4 /* ustrezno popravi povratni naslov */
stmfd r13!, {r14} /* na sklad shrani povratni naslov. */
/* po potrebi shrani še preostale registre na sklad ... */
/* po potrebi omogoči prekinitve ... */
...
/* ... PSP ... */
...
/* maskiraj prekinitve, da se lahko varno vrneš ... */

/* slepo piši v AIC_EOICR: */
ldr r0, =AIC_BASE
str r0, [r0, #AIC_EOICR]

/* obnovi vse registre s sklada ... */

/* vrni se iz PSP in obnovi CPSR: */
ldmfd r13!, {pc}^
```

- Kako AIC ve, ali je CPE zaključila s servisiranjem neke prekinitve?
CPE mora ob zaključku servisiranja prekinitve zapisati poljubno vrednost v register AIC_EOICR ! Gre za t.i. slepo pisanje.
Pisalni dostop do AIC_EOICR pove AIC, da je CPE zaključila s servisiranjem, in jo lahko spet prekine.

Prekinitve – povzetek sprememb v kodi 1

start.s:

```
/* izberi irq način */
mrs r0, cpsr
bic r0, r0, #0x1F /* pobriši zastavice načina delovanja */
orr r0, r0, #0x12 /* nastavi irq način */
msr cpsr, r0

/* nastavi irq kazalec na sklad */
ldr sp, _Lirqstack_end

.equ AIC_BASE,          0xFFFFF000 /* Začetni (bazni) naslov AIC */
.equ AIC_SMR17,        0x044      /* odmiki posameznih registrov v AIC*/
.equ AIC_SVR17,        0x0C4
.equ AIC_IECR,         0x120
.equ AIC_EOICR,        0x130

/* user code here */
bl INIT_IO
bl INIT_TCO_PSP
bl Init_AIC
bl Enable_IRQ
```

Takoj po resetu ne smemo pozabiti nastaviti skladovnega kazalca za irq način delovanja:

Dodamo definicije registrov za prekinitveni krmilnik - AIC

V glavni program dodamo inicializacije :

- Časovnika (ki vključuje vklop prekinitvene zahteve, ko bo števec preštel)
- AIC prekinitvenega krmilnika
- Omogočanje IRQ prekinitev

Prekinitve – povzetek sprememb v kodi 2a

start.s:

LED_Switch:

```
stmfd r13!, {r0-r1, lr}
```

```
ldr r0, LED_Counter
```

```
eors r0, r0, #1
```

```
str r0, LED_Counter
```

```
mov r1, #2
```

```
ldr r0, =PIOC_BASE
```

```
strne r1, [r0, #PIO_SODR]
```

```
streng r1, [r0, #PIO_CODR]
```

```
ldmfd r13!, {r0-r1, pc}
```

Preveri trenutno stanje in ga negiraj

Glede na rezultat negacije (eors)
vklopi ali izklopi LED diodo.

Prekinitve – povzetek sprememb v kodi 2

start.s:

Enable_IRQ :

```
stmfd r13!, {r0, r14}
mrs r0, cpsr
bic r0, r0, #0x80 /* clear I mask */
msr cpsr, r0
ldmfd r13!, {r0, pc}
```

Omogočanje IRQ prekinitev:

- zbrisemo bit I v statusnem registru

Init_AIC :

```
stmfd r13!, {r0-r2, r14}
ldr r0, =AIC_BASE
mov r1, #1 << 17
mov r2, #4 /* high level sensitive, PRIOR=4 */
str r2, [r0, #AIC_SMR17]
ldr r2, =IRQ17_Hand
str r2, [r0, #AIC_SVR17] /* set interrupt vector for IS17 */
str r1, [r0, #AIC_IECR] /* enable interrupt for IS17 */
str r0, [r0, #AIC_EOICR]
ldmfd r13!, {r0-r2, pc}
```

Vklop prekinitve za napravo 17 (TC – časovnik)

Nastavitev prioritete in naslova PSPja v prekinitevni vektor

Vklop prekinitve za napravo 17, Slepo pisanje v AIC_EOICR

Prekinitve – povzetek sprememb v kodi 3

start.s:

INIT_TC0_PSP:

```
stmfd r13!, {r0, r2, lr}
ldr r2, =PMC_BASE /*Enable PMC for TC0 */
mov r0, #(1 << 17)
str r0, [r2,#PMC_PCER]

/*Initialize TC0 MCK/128, RC=375 (1ms) */
ldr r2, =TC0_BASE
mov r0, #0b110 << 13 /*WAVE=1, WAVSEL= 10*/
add r0, r0, #0b011 /* MCK/128 */
str r0, [r2, #TC_CMR]
ldr r0, =375 /* 1 ms at 48 Mhz */
str r0, [r2, #TC_RC]
mov r0, #0b0101 /*TC_CLKEN,TC_SWTRG*/
str r0, [r2, #TC_CCR]
mov r0, #0x10 /* CPSR triggers interrupt */
str r0, [r2, #TC_IER]
ldmfd r13!, {r0, r2, pc}
```

Aktivacija :

- Ko števec prešteje do željene vrednosti se bo sprožila tudi zahteva po prekinitvi

Prekinitve – povzetek sprememb v kodi 4

start.s:

IRQ17_Hand:

```
sub r14,r14,#4
stmfd r13!, {r0-r1, r14} /* na sklad shrani povratni naslov.
```

```
/* servisiraj zahtevo ... */
```

```
ldr r1, =TC0_BASE
ldr r0, [r1, #TC_SR]
tst r0, #0b10000
beq IRQ17_Exit
```

```
ldr r0, IRQ17_Counter
subs r0, r0, #1
str r0, IRQ17_Counter
bne IRQ17_Exit
```

Zmanjšaj vrednost števca milisekund.

```
moveq r0, #500 /* Counter reached 0 - start from 500 again */
```

```
str r0, IRQ17_Counter
```

Če že 0, potem MSEC_500 = 1

```
mov r0,#1
```

```
/* it's 500 msecs: Set MSEC_500 to 1 */
```

```
str r0,MSEC_500
```

Pisalni dostop do AIC_EOICR pove AIC, da je CPE zaključila s servisiranjem, in jo lahko spet prekine.

IRQ17_Exit:

```
ldr r0, =AIC_BASE
```

```
str r0, [r0, #AIC_EOICR] /* slepo pisi v AIC_EOICR: */
```

Ob vstopu v PSP se CPSR shrani v SPSR_irq
^ ob izhodu povrne CPSR iz SPSR_irq

```
ldmfd r13!, {r0-r1, pc}^ /* vrni se na prekinjeni program,  
pred tem obnovi CPSR iz SPSR_irq*/
```

Prekinitve – povzetek sprememb v kodi 5

start.s:

```
/* constants */
```

```
.align
```

```
_lstack_end:
```

```
.long __STACK_END__ - 2*13*4 @ space for 26 registers on IRQ stack
```

```
_lirqstack_end:
```

```
.long __STACK_END__
```

```
LED_Counter:
```

```
.word 1
```

Shranjuje trenutno stanje LED diode.

```
IRQ17_Counter:
```

```
.word 500
```

Števec, ki se zmanjšuje vsako prekinitvev na 1ms.

```
MSEC_500:
```

```
.word 0
```

Spremenljivka, ki se nastavi na 1 vsakih 500 ms oz. pol sekunde.

```
.end
```

Zmanjšaj običajni sklad in dodaj še prekinitveni sklad.

Prekinitve – povzetek sprememb v kodi 6

start.s:

```
_main:
```

```
/* user code here */
```

```
    bl INIT_IO
```

```
    bl INIT_TC0_PSP
```

```
    bl Init_AIC
```

```
    bl Enable_IRQ
```

Potrebne inicializacije za delovanje prekinitev.

```
LOOP: ldr r0, IRQ17_Counter
```

```
    ldr r1, LED_Counter
```

```
    ldr r2, MSEC_500
```

```
    cmp r2, #0
```

```
    beq LOOP
```

```
    bl LED_Switch
```

```
    mov r2, #0
```

```
    str r2, MSEC_500
```

Nepotrebno, samo za debug ...

Preteklo pol sekunde (MSEC_500 == 1)?

NE: čakaj naprej

DA: - preklopi LED diodo

- zbriši indikator: MSEC_500 = 0

```
    b LOOP
```

večna zanka

```
/* end user code */
```

Prekinitve – povzetek sprememb v kodi 7

intvec.s:

```
.text
```

```
.code 32
```

```
.global _start
```

```
B      _start      /* RESET INTERRUPT */
B      _error      /* UNDEFINED INSTRUCTION INTERRUPT */
B      _error      /* SOFTWARE INTERRUPT */
B      _error      /* ABORT (PREFETCH) INTERRUPT */
B      _error      /* ABORT (DATA) INTERRUPT */
B      _error      /* RESERVED */
```

```
ldr pc, [pc, #-0x0F20] /* IRQ INTERRUPT */
```

```
ldr pc, [pc, #-0x0F20] /* FIQ INTERRUPT */
```

```
.end
```

• AIC je pomnilniško preslikan na naslov 0xFFFFF000

• register **AIC_IVR** je na odmiku 0x100, oz. na naslovu 0xFFFFF100

• ob IRQ prekinitvi se v PC zapiše 0x00000018. Na tem naslovu (v vektorski tabeli) moramo zapisati ukaz, s katerim v PC prepisemo AIC_IVR :

```
0x00000018:    ldr pc, [pc, #-0x0F20]
```

saj je $0x00000018 + 8 - 0x0F20 = 0xFFFFF100$.

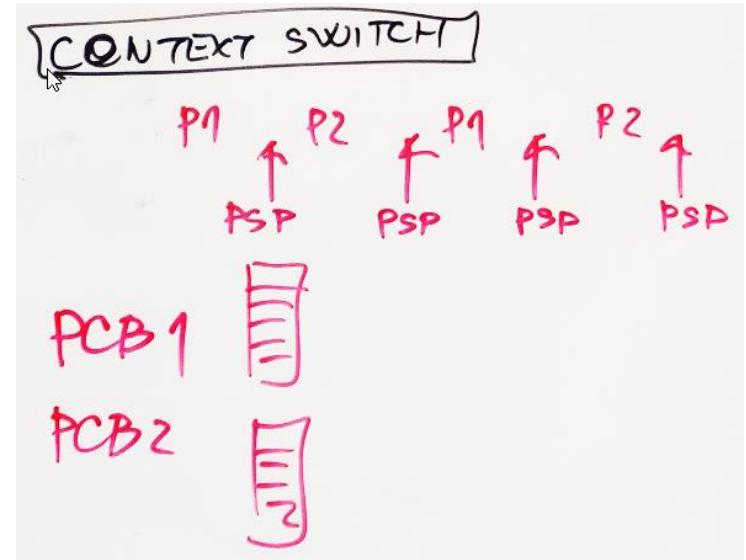
• tako z enim samim ukazom prenesemo vsebin iz AIC_IVR v PC in s tem skočimo na začetek PSP in s tem zmanjšamo latenco pri odzivu na prekinitve!

Prekinitve – Izvedba več procesov

Context switch

The following example performs a context switch on the User mode process. The code is based around a list of pointers to **Process Control Blocks (PCBs)** of processes that are ready to run. This figure shows the layout of the PCBs that the example expects.

The pointer to the PCB of the next process to run is pointed to by R12, and the end of the list has a zero pointer. Register R13 is a pointer to the PCB, and is preserved between time slices, so that on entry it points to the PCB of the currently running process.

Example 42. Context switch on the User mode process

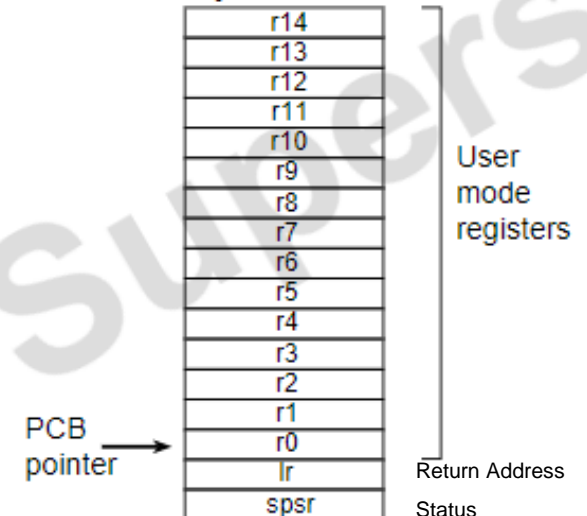
```

STM      sp, {R0-lr}^      ; Dump user registers above R13.
MRS R0, SPSR              ; Pick up the user status
STMDB sp, {R0, lr}        ; and dump with return address below.

LDR sp, [R12], #4         ; Load next process info pointer.
CMP sp, #0                ; If it is zero, it is invalid
LDMDBNE sp, {R0, lr}      ; Pick up status and return address.
MSRNE SPSR_cxsf, R0       ; Restore the status.
LDMNE   sp, {R0 - lr}^    ; Get the rest of the registers NOP
SUBSNE pc, lr, #4         ; and return and restore CPSR.
Insert "no next process code" here.
    
```

VIR: [ARM Compiler Software Development Guide](#)

Figure 11. PCB layout

Prekinitve – Izvedba več procesov

start.s:

Dodana koda :

Initialization: ...

```
adr r12,PCB0+8 @ first process is PCB0
```

R12 = PCB pointer

Variables: ...

```
ACT_PROC: .word 0 @ current process ID
PCB0: .word 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0 @ SPSR,lr, r0-11
PCB1: .word 0b10000, PROC_1, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0 @ SPSR,lr, r0-11
CNT_PROC: .word 0 @ counter for process 1
```

PCB0, PCB1

SPSR ..SR procesa
lr .. PC procesa

Process ID=1: ...

```
PROC_1: ldr r0, CNT_PROC
add r0, r0, #1
str r0, CNT_PROC
b PROC_1
```

Dodatni proces ID=1:

- Povečevanje CNT_PROC

(vzel bo pribl. polovico CPE časa)

0b10000 .. Zač. SR procesa
(UserMode)

PROC_1 .. Zač. naslov procesa

Osnovni proces ID=0,

enak kot prej:

- Utripanje LED diode

(vzel bo pribl. polovico CPE časa)

Figure 11. PCB layout

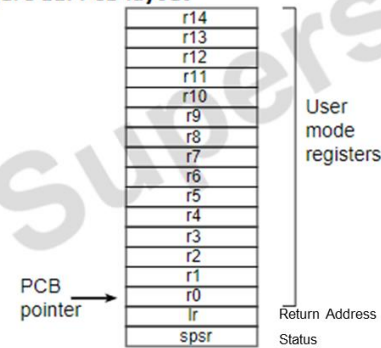
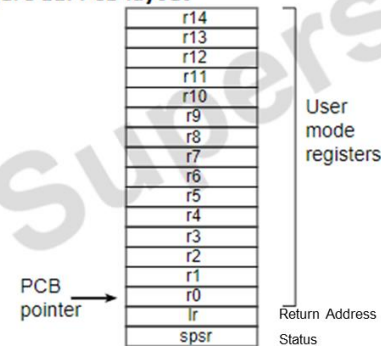

Figure 11. PCB layout

Prekinitve – Izvedba več procesov

start.s:

PSP: ...

IRQ17_Hand:

Shrani registre prekinjenega procesa

```
sub lr,lr,#4
```

```
stm r12,{r0-r11}^
```

@ ^ -> Dump user mode registers above R13

```
mrs r0, SPSR
```

@ Pick up the user status register (saved into SPSR)

```
stmdb r12, {r0, lr}
```

@ and dump with return address below sp.

```
/* servisiraj zahtevo ... */
```

IRQ17_Exit:

PCB0, PCB1

```
ldr r12,ACT_PROC
```

@ change ID to next process

ID: 0 ali 1

```
eors r12, r12, #1
```

```
str r12,ACT_PROC
```

```
adreq r12,PCB0+8
```

@ New proc 0: set r12 to PCB0

R12 -> novi PCB

```
adrne r12,PCB1+8
```

@ New proc 1: set r12 to PCB1

```
ldmdb r12, {r0, lr}
```

@ Pick up status and return address.

```
msr SPSR_cxsf, r0
```

@ Restore the status.

Povrni registre novega procesa

```
ldm r12, {r0 - r11}^
```

@ Get the rest of the user registers,
^ brez pc pomeni user registre

```
stmfd r13!, {lr}
```

/* na sklad shrani povratni naslov. */

```
ldmfd r13!, {pc}^
```

/* vrni se na naslednji proces - prekinjeni program,

^ s pc -> pred tem obnovi CPSR iz SPSR_irq*/

pred tem obnovi CPSR iz SPSR_irq*/

Vrnitev

Prekinitve – dodatne informacije

Razlaga ^ v zbirniku :

4.2.4. LDM and STM

Load and store multiple registers. Any combination of registers r0 to r15 can be transferred.

...

^

is an optional suffix. You must not use it in User mode or System mode. It has two purposes:

- If op is LDM and reglist **contains the pc (r15)**, in addition to the normal multiple register transfer, the **SPSR is copied into the CPSR**. This is for returning from exception handlers. Use this only from exception modes.
- **Otherwise**, data is transferred into or out of **the User mode registers** instead of the current mode registers.

Prekinitve – dodatne informacije

Odziv CPE na izjemo :

The processor response to an exception

- This describes the processor response to an exception. You must ensure that the exception handler saves the system state when an exception occurs and restores it on return.
- Processors that support Thumb state use the same basic exception handling mechanism as processors that do not support Thumb state. An exception causes the next instruction to be fetched from the appropriate vector table entry.
- When an exception is generated, the processor performs the following actions:
 - Copies the CPSR into the appropriate SPSR. This saves the current mode, interrupt mask, and condition flags.
 - Switches state automatically if the current state does not match the instruction set used in the exception vector table.
 - Changes the appropriate CPSR mode bits to:
 - Change to the appropriate mode, and map in the appropriate banked out registers for that mode.
 - Disable interrupts. IRQs are disabled when any exception occurs. FIQs are disabled when an FIQ occurs and on reset.
 - Sets the appropriate LR to the return address.
 - Sets the PC to the vector address for the exception.

Vir: <http://infocenter.arm.com/help/index.jsp?topic=/com.arm.doc.dui0471c/Cacdihic.html>

Prekinitve – dodatne informacije

Vrnitev iz PSP:

Return from an exception handler

This describes the processor response to an exception, and how to return to the main program after the exception has been handled. You must ensure that the exception handler saves the system state when an exception occurs and restores it on return.

The method used to return from an exception depends on whether the exception handler uses stack operations or not. In both cases, to return execution to the place where the exception occurred an exception handler must:

- restore the CPSR from the appropriate SPSR
- restore the PC using the return address from the appropriate LR.

For a simple return that does not require the destination mode registers to be restored from the stack, the exception handler carries out these operations by performing a data processing instruction with:

- the S flag set
- the PC as the destination register.

The return instruction required depends on the type of exception.

Note

You do not have to return from the reset handler because the reset handler executes your main code directly. If the exception handler entry code uses the stack to store registers that must be preserved while it handles the exception, it can return using a load multiple instruction with the ^ qualifier. For example, an exception handler can return in one instruction using:

```
LDMFD sp!, {R0-R12,pc}^
```

To do this, the exception handler must save the following onto the stack:

- all the work registers in use when the handler is invoked
- the link register, modified to produce the same effect as the data processing instructions.

The ^ qualifier specifies that the CPSR is restored from the SPSR. It must be used only from a privileged mode.

Vir: <http://infocenter.arm.com/help/index.jsp?topic=/com.arm.doc.dui0471c/Caccfegc.html>

Prekinitve – dodatne informacije

- Enabling and disabling Interrupt
- This is done by modifying the **CPSR**, this is done using only 3 ARM instruction:

- MRS To read *CPSR*
- MSR To store in *CPSR*
- BIC Bit clear instruction
- ORR OR instruction
- MRS r1, cpsr
- BIC r1, r1, #0x80/0x40
- MSR cpsr_c, r1
- MRS r1, cpsr
- ORR r1, r1, #0x80/0x40
- MSR cpsr

.end

■ Enabling and disabling Interrupt

This is done by modifying the **CPSR**, this is done using only 3 ARM instruction:

- MRS To read *CPSR*
- MSR To store in *CPSR*
- BIC Bit clear instruction
- ORR OR instruction

Enabling an IRQ/FIQ
Interrupt:

```
MRS r1, cpsr
BIC r1, r1, #0x80/0x40
MSR cpsr_c, r1
```

Disabling an IRQ/FIQ
Interrupt:

```
MRS r1, cpsr
ORR r1, r1, #0x80/0x40
MSR cpsr_c, r1
```